

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 24-06-2020 r.

Adam Bodnar

VII.602.6.2014.JZ

**Pani
Aleksandra Dulciewicz
Prezydent Gdańska**

e-PUAP

Szanowna Pani Prezydent,

dostosowywanie lokali wyborczych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych stanowi szczególnie istotną gwarancję zasady powszechności wyborów. Bez wątplenia kluczowa dla zapewnienia faktycznej dostępności lokali wyborczych jest praktyka i skuteczność ich przygotowania. Dlatego też Rzecznik Praw Obywatelskich w ramach działań związanych z ochroną praw wyborczych obywateli kieruje w tej sprawie liczne zalecenia i opinie. Pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich prowadzą również przed wyborami kontrole wybranych lokali wyborczych mających status dostosowanych do potrzeb wyborców z niepełnosprawnościami.

W dniach 11 i 12 października 2019 r., tj. bezpośrednio przed wyborami do Sejmu RP i do Senatu RP, pracownicy BRPO przeprowadzili wizytacje **155 lokali obwodowych komisji wyborczych mających status dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych. Lokale te znajdowały się w 23 miejscowościach.** W toku realizowanej przez Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich kontroli, ocenie podlegały warunki techniczne lokali określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 29 lipca 2011 r. *w sprawie lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2019 r., poz. 336, dalej jako: rozporządzenie).

W wyniku przeprowadzonej kontroli pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich stwierdzili uchybienia **w 121 lokalach wyborczych, co stanowiło 78% wszystkich wizytowanych lokali.**

Pragnę podkreślić, że w blisko co trzecim (30 %) kontrolowanym lokalu obwodowej komisji wyborczej, w czasie przeprowadzenia kontroli, stwierdzono trzy i więcej uchybień.

Wśród występujących najczęściej uchybień należy wymienić:

- brak oznakowania krawędzi stopni schodów*¹,
- brak oznakowania przegród szklanych w lokalu*,
- niedostosowane miejsce zapewniające tajność głosowania (niewłaściwa wysokość blatów), brak dodatkowego oświetlenia w miejscu zapewniającym tajność głosowania,
- niedostosowane miejsce zapewniające tajność głosowania (niewłaściwe wymiary – szerokość, głębokość),
- zbyt wysokie progi drzwi wejściowych,
- niewłaściwe rozmieszczenie informacji i obwieszczeń PKW,
- śliska posadzka (bez właściwości przeciwpoślizgowych).

Należy podkreślić, że stwierdzone przez Rzecznika Praw Obywatelskich uchybienia w zdecydowanej większości nie dotyczyły barier architektonicznych budynków, odnosiły się natomiast do samej organizacji lokalu wyborczego: oznakowania przeszkód, czy właściwego przygotowania miejsc zapewniających tajność głosowania. Zlikwidowanie tych uchybień i zapewnienie stanu zgodnego z kryteriami wskazanymi w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury **może być przeprowadzone dość szybko i nie powinno nastęrczać znaczących obciążeń organizacyjnych i technicznych.**

Z satysfakcją należy odnotować szereg dodatkowych działań mających na celu lepsze dostosowanie lokali wyborczych do potrzeb wyborców z niepełnosprawnościami – wśród takich dobrych praktyk należy wskazać m.in. wyposażanie lokali wyborczych w szkła

* Dotyczy lokali wyborczych, w których indywidualne cechy budynku wymagają wprowadzenia ułatwień np.: w budynku znajdują się schody, więc istnieje potrzeba wyróżniania ich krawędzi; w budynku znajdują się przegrody szklane, więc istnieje potrzeba ich oznaczania itp.

powiększające do użytku wyborców, czy też przygotowanie i oznaczenie toalet przystosowanych dla osób z niepełnosprawnościami.

Podobnie, jak w toku poprzednich wizytacji, pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich zwracali uwagę również na bezpośrednią okolicę lokali obwodowych komisji wyborczych mających status dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych. Nierzadko bowiem nawet najlepiej dostosowane lokale są w praktyce trudno dostępne dla osób z niepełnosprawnościami z powodu występowania przeszkód w otoczeniu budynku. Kwestii tych nie reguluje niestety rozporządzenie z uwagi na ograniczony zakres upoważnienia ustawowego.

W załączeniu, w oparciu o art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627), uprzejmie przesyłam zestawienie wyników kontroli wybranych lokali obwodowych komisji wyborczych mających status dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych przed wyborami do Sejmu RP i do Senatu RP, **przeprowadzonych na terenie Gdańska**. Mam nadzieję, że ustalenia te okażą się pomocne w toku przygotowywania lokali wyborczych przed zbliżającymi się wyborami Prezydenta RP, mając na uwadze zapewnienie możliwie pełnej ochrony praw wyborczych osób z niepełnosprawnościami.

Łączę wyrazy szacunku

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/